

**Міністерство Охорони Здоров'я України
Національний Фармацевтичний Університет
Кафедра іноземних мов**

**Науково-практична конференція
«Концепція навчання комунікативній
іноземній мові»**

**Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції
17 березня 2016р., м. Харків**

**Харків 2016
Видавництво НФаУ**

УДК 81.1
ББК 67
А 3

Редакційна колегія: академік В.П. Черних, проф. Котвіцька А.А., доц. Крутських Т.В., доц. Торяник Л.А.

Упорядники: доц. Торяник Л.А., доц. Буданова Л.Г., доц. Карасьова О.В., доц. Чемоданова М.Ф.

Концепція навчання комунікативній іноземній мові. Матеріали науково-практичної конференції. – практ. відео конф. у режимі online 17 березня 2016р. – Х.: Вид-во НФаУ, 2016. – 122 с. (Серія «Наука»)

Збірник містить матеріали науково - практичної конференції, проведеної кафедрою іноземних мов, які присвячені різним аспектам викладання іноземних мов в контексті Рекомендацій Ради Європи. Сучасні підходи до формування загальних та іншомовних професійних комунікативних компетенцій, змісту та якості мовної освіти, контроль рівня сформованості мовної підготовки, все це – широке коло проблем, які висвітлені у статтях та тезах авторів цього збірника. Рекомендовано для науково-практичних працівників навчальних закладів, аспірантів, магістрантів. Матеріали публікуються англійською, українською та російською мовами. За достовірність матеріалів відповідність несуть автори.

Хабарова О.О.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ ТА МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В ГРУПАХ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ З РОСІЙСЬКОЮ МОВОЮ НАВЧАННЯ

У статті досліджено особливості викладання латинської мови та медичної термінології в групах іноземних студентів з російською мовою навчання. Для досягнення мети визначено завдання: з'ясувати та описати основні особливості викладання латинської мови та медичної термінології в групах іноземних студентів з російською мовою навчання. Визначено, що вивчення латинської мови в російськомовному оточенні вимагає дуже напруженої роботи як із боку студентів, так і з боку викладача, студенти-іноземці мають збагнути, що знання латинської мови є дуже важливим значущим фактором для їхнього майбутнього професійного та культурного зросту.

Ключові слова: медична термінологія, методика, викладання, педагогічна майстерність, професійний інтерес, міжпредметні зв'язки, культурологічний аспект.

Khabarova O.O. Features of Latin medical terminology teaching in groups of foreign students with Russian language of study / Zaporizhzhya State Medical University

The article deals with the features of Latin medical terminology teaching in groups of foreign students with Russian language of study . For purpose achieving there is the task: to determine and describe the main features of Latin medical terminology teaching in groups of foreign students with Russian language of study. It is stated that the study of Latin in the Russian-speaking environment requires very hard work both by the students and by the teacher, foreign students have to understand that knowledge of Latin is a very important factor for their future professional and cultural growth.

Keywords: medical terminology, methodology, teaching, teaching skills,

professional interest, interdisciplinary communication, cultural aspect.

Вступ. На сьогодні немає жодної класифікації методів навчання, яка б охопила весь діапазон традиційних і нетрадиційних методів викладання латинської мови та медичної термінології для іноземних студентів з російською мовою навчання. Використовувати ті чи інші методи окремо при викладанні мови неможливо. Тільки поєднуючи традиційні та нетрадиційні методи викладання латинської мови у вищих навчальних медичних закладах, можна отримати гарні результати. Особливо значущим питанням для іноземних студентів є засвоєння того, що старанне вивчення латинської мови є дуже важливим фактором для майбутньої професії та компетентності. Дослідженням особливостей викладання латинської мови та медичної термінології займалися такі вчені: О. Беляєва [2], Н. Кацман [4] , В. Новодранова [5], О. Пантелеєва [6], М. Чернявский [7] та ін.

Проте недостатнє висвітлення питання особливостей викладання латинської мови та медичної термінології в групах іноземних студентів з російською мовою навчання, яке не було предметом окремої узагальненої літературознавчої розвідки, зумовило вибір теми статті, у якій зробимо спробу розкрити особливості та специфіку викладання предмета іноземним студентам.

Формулювання мети та завдань статті. Мета статті полягає в виявленні основних особливостей викладання латинської мови та медичної термінології. Для досягнення мети визначено завдання: з'ясувати та описати особливості викладання латинської мови та медичної термінології в групах іноземних студентів з російською мовою навчання.

Виклад основного матеріалу. Питання методики викладання латинської мови та медичної термінології іноземним студентам у вищих навчальних закладах Східної Європи є наразі дуже актуальним питанням, бо має багато невирішених проблем. До них належить відсутність єдиного рішення щодо покращення навчання латинської мови для студентів-іноземців. Теорія і практика навчання латинської мови та медичної термінології для іноземних студентів з російською мовою навчання в наш час перебуває в процесі становлення, бо треба системно

підходити до методики викладання в медичних навчальних закладах.

Також слід звернути увагу на той факт, що іноземні студенти проходять досить складний період адаптації до іншої країни, культурних цінностей тощо. Соціальна адаптація громадян інших країн до умов перебування під час навчання, праці або з інших причин є загально світовою проблемою. Від того, як здійснюється пристосування іноземців до нових, частіше незвичних для них умов, залежить успіх в здобутті вищої освіти, трудової діяльності тощо. Людина, яка в`їхала в іншу країну, повинна в досить стислий термін продовжити своє існування та діяльність без достатнього перехідного часу. Як правило, перехід до нового соціального середовища супроводжується напруженням механізмів адаптації, а в окремих випадках має місце їх перенавантаження та ламання. Тому кожний іноземний студент зобов'язаний самостійно подолати виникаючі перешкоди для досягнення своєї мети-здобуття вищої освіти. [1:49].

Проводячи учбово-методичну роботу з іноземними студентами, завжди слід враховувати специфіку контингенту. Слід пам'ятати, що іноземні громадяни-це люди з різними релігійними, політичними та філософськими поглядами, культурними традиціями та моральними переконаннями. Їх головна мета на Україні- вивчити мову, засвоїти за її допомогою спеціальні дисципліни, щоб повернутися на батьківщину добрими лікарями. Їм важко дається російська мова і ще важче профілюючі предмети. Латинська мова займає особливе місце в системі підготовки майбутніх лікарів в групах іноземних студентів з російською мовою навчання. Головною метою вивчення латинської мови в медичному університеті є підготовка термінологічно обізнаного лікаря.

Багатоаспектний аналіз проблеми навчання медичної латини представлено у працях В. Ф. Новодранової, яку вважають засновницею наукової школи медичного термінознавства. Гуманітарні аспекти викладання латинської мови у медичних вишах вивчали В. М. Катеринич, М. Н. Чернявський, культурологічні – Л. І. Іванова, О. Н. Полухіна, Л. О. Бережна, О. В. Кожанкова, Г. В. Овсяннікова, М. В. Старікова. Зазначені науковці розглядають навчання

латинської мови в медичному ВНЗ у світлі міжкультурної комунікації. М. М. Лазарева розробляє проблему організації дистанційного навчання латинської мови в галузі медичної освіти [5].

Таким чином, питання методики викладання латинської мови та медичної термінології іноземним студентам є предметом постійного обговорення на нарадах завідувачів кафедр вищих медичних навчальних закладів України та конференціях різного рівня.

У зв'язку з цим викладання латинської мови вимагає особливого підходу, високої методичної, педагогічної майстерності викладача, який повинен у процесі навчання враховувати специфіку. У даній статті зупинимося на деяких особливостях викладання і вивчення латинської мови та медичної термінології іноземними студентами (а також на тому, якими нам бачаться перспективи удосконалення цього предмета).

Курс латинської мови та медичної термінології розрахований на 36 годин практичних занять. Згідно з програмою, серед завдань курсу є такі: навчити студентів читати, формувати, знати латинські медичні терміни; допомогти засвоїти необхідний лексичний мінімум для майбутнього навчання; ознайомити з елементами терміносистеми латинської мови та медичної термінології для полегшення майбутнього їх вивчення. Виходячи з вище сказаного, завдання латинської мови як навчального предмета полягає у тому, щоб створити певний лексичний запас з медичної термінології, виробити уміння правильно будувати прості і складні анатомічні, клінічні, фармацевтичні терміни.

Метою вивчення латинської мови та медичної термінології для іноземних студентів-є формування таких умінь і навичок як розуміння значень медичних термінів, їх значень та розуміння на російській мові, правильна вимова звуків, засвоєння найбільш уживаних граматичних форм слів.

Однією з основних умов успішного навчання латинської мови студентів-арабів є її практична направленість. Велику увагу при цьому приділяємо прийомам розвитку у студентів навичок розуміння та подальшого поглиблення медичної термінології (роботі з підручниками, медичними словниками, ігровим формам

навчання) [8:67]. На кожному занятті викладач повинен з розумінням відноситися до іноземних студентів, бо в них дуже часто виникають проблеми з розумінням деяких медичних термінів, тому викладач на даному етапі повинен грамотно та чітко пояснити студентам, що той чи інший термін означає, навести приклади для подальшого уникнення цієї проблеми.

Однак для успішного оволодіння латинською мовою та медичної термінології арабськими студентами недостатньо лише практичної направленості. Необхідне свідоме засвоєння предмету, отже іноземний студент повинен розуміти, що старанне вивчення латинської мови є дуже важливим фактором для його майбутньої професії та компетентності.

Одним із шляхів підвищення професійної підготовки майбутніх лікарів є формування інтересу до вибраної професії. З цією метою на заняттях повинно широко реалізовуватися міжпредметні зв'язки при навчанні латинської мови та медичної термінології, спецдисциплін (латинська мова та анатомія, латинська мова-гістологія) [3]. Таким чином, викладання мови допомагає пробудити і сформуванню професійний інтерес.

На заняттях з латинської мови та медичної термінології для іноземних студентів, крім традиційних форм роботи, вважаємо доцільним також активно застосовувати викладачами культурологічний, пізнавальний аспект при викладанні (вивчення крилатих висловів, афоризмів тощо).

На сьогодні немає жодної класифікації методів навчання, яка б охопила весь діапазон традиційних і нетрадиційних методів викладання латинської мови та медичної термінології для іноземних студентів з російською мовою навчання. Використовувати ті чи інші методи окремо при викладанні мови неможливо. Тільки поєднуючи традиційні та нетрадиційні методи викладання латинської мови у вищих навчальних медичних закладах, можна отримати гарні результати.

І хоча вивчення латинської мови в російськомовному оточенні вимагає дуже напруженої роботи як із боку студентів, так і з боку викладача, студенти-іноземці мають збагнути, що знання латинської мови є дуже важливим

значущим фактором для їхнього майбутнього професійного та культурного зросту.

Висновки. Отже, для більш ефективного викладання латинської мови та медичної термінології в групах іноземних студентів з російською мовою навчання і нормального оволодіння навчальним предметом іноземними студентами вважаємо за доцільне: 1) використання мультимедійних інформаційних технологій; 2) забезпечення навчального процесу якісними підручниками, посібниками, програмами, методичними матеріалами, медичними словниками; 3) проведення позааудиторних заходів; 4) мати індивідуальний підхід до кожного іноземного студента; 5) брати до уваги культурологічний аспект при викладанні іноземним громадянам; 6) виховувати інтерес до вивчення мови та зацікавленість до оточуючої дійсності; 7) з повагою та розумінням відноситися до іноземних студентів.

Література:

1. Адаменко О. В. Підготовка іноземних студентів в Україні як об'єкт педагогічних досліджень // Фахова підготовка іноземних громадян в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. - Київ, 2002. - С. 49-53.
2. Беляєва О. М. Аналіз дидактичних термінів, пов'язаних з професійно орієнтованим навчанням латинської мови / О. М. Беляєва // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна. – 2008. – Вип. 12. – С. 50–54.
3. Беляєва О. М. Професійно орієнтоване навчання латинської мови студентів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 / О.М.Беляєва; Ін-т педагогіки НАПН України. – К., 2011. – 21 с.
4. Кацман Н. Л. Латинский язык как общеобразовательный предмет обучения в России на протяжении XX века / Н. Л. Кацман // Индоевропейское языкознание и классическая филология – XIV : материалы чтений, посвящ. памяти проф. Иосифа Моисеевича Тронского (21-23 июня 2010 г.) : в 2-х ч. / отв. ред. Н. Н. Казанский. – СПб. : Наука, 2010. – Ч. 2. – С. 17-32

5. Новодранова В. Ф. Цели и задачи изучения латинского языка в медицинских вузах / В. Ф. Новодранова // Древние языки в системе университетского образования. Исследование и преподавание / под ред. В.А.Кочергиной. – М. : Моск. ун-т, 2001. – С. 213-219.
6. Пантелеева О. Н. Формирование профессионального интереса у учащихся средних профессиональных медицинских учебных заведений (на материале изучения латинского языка и медицинской терминологии) : дис. ...канд. пед. наук : 13.00.08 / О. Н. Пантелеева. – Орел, 2008. – 224 с.
7. Чернявский М. Н. Латинский язык и основы медицинской терминологии : учебник / М. Н. Чернявский. – М. : Медицина, 1997. – 336 с.
8. Актуальні проблеми підвищення ефективності практичних занять з латинської мови: Матеріали навчально-методичного семінару-наради завідувачів кафедр латинської мови та медичної термінології у вищих медичних навчальних закладах України/ [Ред. Голод Р.Б.] – Івано-Франківськ, 2010. – 80 с.

References:

1. Adamenko O. V. Pidgotovka inozemnyh studentiv v Ukraini yak ob'iekt pedagogichnyh doslidzhen' // Fahova pidgotovka inozemnih gromadyan v Ukraini: suchasnij stan ta perspektivi rozvytku. - Kiïv, 2002. - S. 49-53.
2. Belyaeva O. M. Analiz dydaktychnykh terminiv, pov'yazanykh z profesijno orientovanykh navchannyam latins'koy movy / O. M. Belyaeva // Vykladannya mov u vyshchyykh navchal'nykh zakladakh osvity na suchasnomu etapi. Mizhpredmetni zv'yazky. – H. : HNU imeni V. N. Karazina. – 2008. – Vip. 12. – S. 50–54.
3. Belyaeva O. M. Profesijno orientovane navchannya latins'koy movy studentiv vyshchyykh medychnykh navchal'nykh zakladiv III-IV rivniv akreditaciy : avtoref. dis. na zdobuttya nauk. stupenya kand. ped. nauk : spec. 13.00.02 / O.M.Belyaeva; In-t pedagogiki NAPN Ukraini. – K., 2011. – 21 s.
4. Касман Н. Л. Латинский язык как общеобразовательный предмет обучения в России на протяжении ХХ в. / Н. Л. Касман // Индоевропейское языкознание и классическая филология – XIV : материалы чтений, посвященных.

pamyati prof. Iosifa Moiseevicha Tronskogo (21-23 iyunya 2010 g.) : v 2-h ch. / otv. red. N. N. Kazanskyj. – SPb. : Nauka, 2010. – CH. 2. – S. 17-32

5. Novodranova V. F. Celi i zadachi izucheniya latinskogo yazyka v medicinskih vuzah / V. F. Novodranova // Drevnie yazyki v sisteme universitetskogo obrazovaniya. Issledovanie i prepodavanie / pod red. V.A.Kocherginoj. – M. : Mosk. un-t, 2001. – S. 213-219.

6. Panteleeva O. N. Formirovanie professional'nogo interesa u uchashchihsya srednih professional'nyh medicinskih uchebnyh zavedenij (na materiale izucheniya latinskogo yazyka i medicinskoj terminologii) : dis. ...kand. ped. nauk : 13.00.08 / O. N. Panteleeva. – Orel, 2008. – 224 s.

7. Chernyavskij M. N. Latinskij yazyk i osnovy medicinskoj terminologii : uchebnik / M. N. CHernyavskij. – M. : Medicina, 1997. – 336 s.

8. Aktual'ni problemi pidvishchennya effektivnosti praktychnyh zanyat' z latins'koy movy: Materialy navchal'no-metodychnogo seminaru-narady zaviduvachiv kafedr latins'koy moviy ta medichnoy terminologiy u vyshchyh medychnyh navchal'nyh zakladah Ukrainy/ [Red. Golod R.B.] – Ivano-Frankivs'k, 2010. –80 s.

Томашевська А.Ю. ФОРМУВАННЯ PROFESSIONAL SECONDARY LANGUAGE EGO ЯК ОСНОВИ РОЗВИТКУ АВТОНОМІЇ МАЙБУТНІХ ФАРМАЦЕВТІВ У ПРОЦЕСІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	89
Чемоданова М.Ф., Семенова Л.В. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ВУЗУ	95
Черкашин С.В. РИТОРИЧЕСКИЙ ВОПРОС КАК КОСВЕННЫЙ РЕЧЕВОЙ АКТ(НА МАТЕРИАЛЕ НЕМЕЦЬКОГО ЯЗЫКА)	100
Cherniavska I. DISTANCE LEARNING: APPROACHES AND TERMS	108
Хабарова О.О. ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ ТА МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В ГРУПАХ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ З РОСІЙСЬКОЮ МОВОЮ НАВЧАННЯ	110